

Prof. univ. dr. habil. Adrian CHIRCU

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
Facultatea de Litere
Școala doctorală de studii lingvistice și literare
Departamentul de limba română și lingvistică generală

Str. Horea, nr. 31, Cluj-Napoca, jud. Cluj
400202

e-mail: adrian.chircu@ubbcluj.ro

Tematica :

În **teza de doctorat**, pot fi abordate fapte de limbă (**limba română**) în/din perspectivă diacronică, diatopică, sincronică, romanică sau contrastivă. Se pot analiza/interpreta/studia aspecte de ordin: fonetic, morfologic, sintactic, lexical, semantic, etimologic, filologic, normativ, terminologic, onomastic ori didactic, la acestea adăugându-se împrumutul lexical din / în alte limbi, problema contactului lingvistic (limbi majoritare, limbi minoritare), studiul comparativ al limbilor romanice.

Nota 1. În tratarea subiectelor, în funcție de tema aleasă, se va ține cont de interpretările sau demersul de cercetare, prezente în bibliografia de mai jos.

Notă 2. Pentru selectarea exemplelor sau a faptelor de limbă, se vor consulta, în principal, dicționare, atlase lingvistice, glosare (dialectale sau nu), tratate, culegeri de studii, creștomafii, corpusuri de limbă vorbită, ediții critice, apărute sub egida Academiei Române¹, a unor institute de cercetare sau a altor foruri academice din străinătate. De asemenea, se poate face apel și la alte lucrări de specialitate apărute la universități din țară și din străinătate.

Examenul/evaluarea candidaților constă într-o **probă scrisă** (două subiecte; unul de ordin general, iar altul referitor la subiectul tezei de doctorat) și **într-un interviu (probă orală)**, în cadrul căruia (căreia) candidatul va trebui să-și expună succint direcțiile de analiză avute în vedere în elaborarea tezei de doctorat, în prezența comisiei desemnate.

¹ Pentru texte, se pot citi/cita/parcurge/consulta și scrierile autorilor români publicate la Editura Minerva, EPL, ESPLA, Editura Humanitas, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Editura Academiei Române, Editura Junimea, Editura Facla, Editura Polirom, Editura Cartea Românească, Editura Scrisul Românesc etc.

Bibliografie (minimală):

ALDEA, Maria, *Categoria gramaticală a determinării în limba română*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2006.

ALLIÈRES, Jacques, *Manuel de linguistique romane*, Paris, Honoré Champion Éditeur, 2001.

AVRAM, Mioara (coord.), *Sintaxa limbii române în secolele al XVI-lea – al XVI-lea*, București, Editura Academiei Române, 2007.

AVRAM, Mioara, *Gramatica pentru toți*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Humanitas, 1997.

BANNIARD, Michel, *Du latin aux langues romanes*, Paris, Editions Nathan Université, 1997.

BÂRLEA, Gheorghe, BÂRLEA, Roxana Magdalena, *Lexicul românesc de origine franceză*, ediția a II-a revăzută, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2000.

BECKER, Lidia, HERLING, Sandra, WOCHLE, Holger (eds), *Manuel de linguistique populaire*, Berlin/Boston, Walter de Gruyter, 2024.

BIDU-VRÂNCEANU, Angela et alii, *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a 2-a, Editura Nemira, București, 2005. (DSL)

BIDU-VRÂNCEANU, Angela, FORĂSCU, Narcisa, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005.

BIRIȘ, Gabriela, *Semantică românească în context european*, București, Editura Universității din București, 2019.

BOURCIEZ, Édouard, *Éléments de linguistique romane*, cinquième édition, révisée par l'auteur et par les soins de Jean Bourciez, Paris, Éditions Klincksieck, 1967.

BRĂESCU, Raluca, *Adjectivul în limba română*, București, Editura Universității din București, 2012.

*** *Cadrul European Comun de Referință pentru limbi: predare, învățare, evaluare*, (traducere din limba franceză de Gheorghe Moldovanu), Consiliul Europei, Diviziunea Politici Lingvistice, Strasbourg, 2003.

CHIRCU, Adrian, *L'adverbe dans les langues romanes. Études étymologiques, lexicales et morphologiques* (français, roumain, italien, espagnol, portugais, catalan, provençal), Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2008, 338 p.

CHIRCU-BUFTEA, Adrian, *Dinamica adverbului românesc. Ieri și azi*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2011.

CHIRCU-BUFTEA, Adrian, *Précis de morphologie romane*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2011.

CHIVU, Gh., *Limbă și cultură. Studii de istorie a limbii române literare*, București, Editura Academiei Române, 2019.

CHIVU, Gh., *Vechi texte românești. Contribuții filologice și lingvistice*, București, Editura Academiei Române, 2015.

CHIVU, Gh., *Limba română de la primele texte pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea (variantele stilistice)*, București, Academia Română & Editura Univers Enciclopedic, 2000, 157 p.

CHIVU, Gh. et alii (eds), *Studii de istorie a limbii române. Morfosintaxa limbii literare în secolele al XIX-lea și al XX-lea*, ediție revăzută și adăugită, București, Editura Academiei Române, 2015.

CIOMPEC, Georgeta, *Morfosintaxa adverbului românesc. Sincronie și diacronie*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.

CONSTANTINESCU-DOBRIDOR, Gheorghe, *Dicționar de termeni lingvistici*, București, Editura Teora, 1998.

COPCEAG, Dumitru, *Tipologia limbilor romanice (în comparație cu limbile germanice și slave) și alte studii lingvistice*, ediție de Ion Mării și Nicolae Mocanu, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1998.

COȘERIU, Eugeniu, *Sincronie, diacronie și istorie. Problema schimbării lingvistice, versiune în limba română* de Nicolae Saramandu, București, Editura Enciclopedică, 1997.

COTEANU, Ion (coord.), *Limba română contemporană*, vol. I-II, ediție revizuită și adăugită, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1985.

CROITOR, Blanca, *Sufixe în limba română actuală. Formații recente*, București, Editura Universității din București, 2021.

CROITOR, Blanca, *Dinamica vocabularului limbii române. Mic dicționar de cuvinte recent atestate*, București, Editura Universității din București, 2022.

CUNIȚĂ, Alexandra, LUPU, Coman (eds), *Neologie, neologism. Concepte, analize*, București, Editura Universității din București, 2015.

DARMESTER, Arsène, *Viața cuvintelor, studiată în semnificațiile lor*, traducere din limba franceză de Alexandru Gafton, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015.

DENSUSIANU, Ovid, *Istoria limbii române*, ediție îngrijită de prof. univ. J. Byck, vol. I-II, București, Editura Științifică, 1961.

DENSUSIANU, Ovid, *Filologia romanică în universitatea noastră*, Bucuresci, J. V. Socecu Editeur, 1902.

****Dicționarul explicativ al limbii române (DEX)*, ediție revăzută și adăugită, București, Academia Română & Editura Univers Enciclopedic, 2016.

*** *Dicționarul limbii române*, tomurile I-XIX, București, Editura Academiei Române, 2010.

DIEZ, Friedrich, *Grammatik der Romanischen Sprachen*, fünfte Auflage, Bonn, Eduard Weber's Verlag, 1882, 1134 p.

DIMITRESCU, Florica, *Aspecte din istoria lexicului limbii române (sfârșitul sec. al X-lea – începutul sec. al XXI-lea)*, București, Editura Universității din București, 2018.

DIMITRESCU, Florica, *Din lexicul limbii române vechi*, București, Editura Universității din București, 2014.

DIMITRESCU, Florica, *Teme lexicale actuale (începutul secolului al XXI-lea)*, București, Editura Academiei Române, 2014.

DIMITRESCU, Florica (coord.), *Istoria limbii române*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.

DIMITRIU, Corneliu, *Tratat de gramatică a limbii române. I-Morfologia & II-Sintaxa*, Iași, Institutul European, 1999, 2002.

DOBROVIE-SORIN, CARMEN, GIURGEA, ION (eds), *A Reference Grammar of Romanian*, Volume I: The noun phrase, Amsterdam-Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2013.

DRAGOMIRESCU, Adina, *Particularități sintactice ale limbii române. Supinul*, București, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2013.

DRAGOMIRESCU, Adina, NICOLAE, Alexandru, *101 greșeli de lexic și semantică*, București, Editura Humanitas, 2011.

- DRAGOȘ, Elena, *Elemente de sintaxă istorică românească*, București, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1995.
- DRAȘOVEANU, D. D., *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1997.
- DUCROT, Oswald, SCHAEFER, Jean-Marie, *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, București, Editura Babel, 1996.
- DUFTER, Andreas, STARK, Elisabeth (eds), *Manual of Romance Morphosyntax and Syntax*, Berlin-Boston, Walter de Gruyter, 2017.
- FANCIULLO, Franco, *Introduzione alla linguistica storica*, Bologna, Il Mulino Editore, 2016.
- FRÂNCU, Constantin, *Gramatica limbii române vechi (1521-1780)*, indice general de Alexandrina Ioniță, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2009.
- GAFTON, Alexandru, *Elemente de istoria limbii române*, Iași, Editura Restitutio, Iași, 2001.
- GHEORGHE, Mihaela, *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Brașov, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- GHEȚIE, Ion (coord.), *Istoria limbii române literare. Epoca veche (1532-1780)*, București, Editura Academiei Române, 1997.
- GLESSGEN, Martin-Dietrich, *Lingvistică romanică. Domenii și metode în lingvistica franceză și romanică*, cuvânt înainte și traducere de Alexandru Gafton, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014.
- GODARD, Danièle (dir.), *Les langues romanes. Problèmes de la phrase simple*, coll. «Sciences du langage», Paris, CNRS Editions, 2003.
- GRANDGENT, C. H., *Introducere în latina vulgară* (după ediția spaniolă a lui F. de B. Moll), în românește de Eugen Tănase, Cluj-Napoca, Editura Universității «Victor Babeș», 1958.
- GRANDI, Nicola, *Fondamenti di tipologia linguistica*, nuova edizione, Roma, Carocci Editore, 2015.
- GUȚU-ROMALO, Valeria, *Periplu lingvistic. Studii și reflecții*, București, Editura Academiei Române, 2013.
- GUȚU-ROMALO, Valeria (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. I-II, tiraj nou, revizuit Editura Academiei Române, București, 2008.
- GUȚU-ROMALO, Valeria, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005.
- HRISTEA, Theodor (coord.), *Sinteze de limba română*, ediția a treia revăzută și din nou îmbogățită, București, Editura Albatros, 1984.
- HUMMEL, Martin, *Polifuncionalidad, polisemia y estrategia retórica. Los signos discursivos con base atributiva entre oralidad y escritura*, Berlin-Boston, Walter de Gruyter, 2012.
- HUMMEL, Martin, *Adverbale und adverbialisierte Adjektive im Spanischen. Konstruktionen des typs Los niños duermen tranquilos und María corre rápido*, Tübingen, Gunter Narr Verlag, 2000.
- HUMMEL, Martin, VALERA, Salvador (eds), *Adjective Adverb Interfaces in Romance*, Amsterdam-Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2017.
- ILIESCU, Maria, *Varia Romanica. Universaux linguistiques, analyse du discours et caractère variationnel de la Romania*, Frank & Timme, 2013.
- ILIESCU, Maria, *Miscellanea Romanica (1956-2007)*, Cluj-Napoca, Editurile Clusium & Scriptor, 2008, 546 p.
- ILIESCU, Maria, *Româna din perspectivă romanică/ Le roumain dans la Romania/ Rumänisch : die Östlichste Sprache der Romania*, București, Editura Academiei Române, 2007.

- IONESCU, Emil, *Gramatici formale*, București, Editura Universității din București, 2007.
- IONESCU- RUXĂNDIOIU, Liliana (coord.), *Dicționar de pragmatică și de analiză a discursului*, Iași, Editura Institutul European, 2023.
- IORDAN, Iorgu, *Introducere în lingvistica romanică*, București, Litografia Învățământului, 1957.
- IORDAN, Iorgu, *Limba română contemporană*, București, Editura Ministerului Învățământului, 1956.
- IORDAN, Iorgu, *Limba română actuală. O gramatică a „greșelilor”*, Iași, Institutul de arte grafice Alexandru A. Țerek, Mîrzescu, 1943.
- IORDAN, Iorgu, GUȚU-ROMALO, Valeria, NICULESCU, Al., *Structura morfologică a limbii române contemporane*, Editura Științifică, București, 1967.
- IRIMIA, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Iași, Editura Polirom, 1997.
- LEDGEWAY, Adam, *De la latină la limbile romanice. Schimbare morfosintactică și tipologică*, traducere în limba română de Raluca Brăescu et alii, postfață de Gabriela Pană Dindelegan, București, Editura Univers Enciclopedic, 2017.
- LEDGEWAY, Adam, MAIDEN, Martin (eds), *The Cambridge Handbook of Romance Linguistics*, Cambridge, Cambridge University Press, 2024.
- LEDGEWAY, Adam, MAIDEN, Martin (eds), *The Oxford Guide to the Romance Languages*, Oxford, Oxford University Press, 2016.
- LOMBARD, Alf, *La langue roumaine. Une présentation*, Paris, Editions Klincksieck, 1974.
- LÜDTKE, Helmut, *Historia del léxico románico*, version española de Marcos Martínez Hernandez, Madrid, Editorial Gredos, 1974.
- LOȘONȚI, Dumitru, *Toponime românești care descriu forme de relief*, Cluj-Napoca Editura Clusium, 2000.
- LUPU, Coman (ed.), *Las lenguas románicas y la neologia*, București, Editura Universității din București, 2010.
- MAIDEN, Martin et alii, *Oxford History of Romanian Morphology*, Oxford, Oxford University Press, 2021.
- MARCHELLO-NIZIA, Christiane, *Grammaticalisation et changement linguistique*, Bruxelles, Éditions De Boeck & Larcier, 2006.
- MAREȘ, Alexandru (coord.), *Crestomația limbii române vechi*, volumul al II-lea (1640-1715), București, Editura Academiei Române, 2020.
- MAREȘ, Alexandru (coord.), *Crestomația limbii române vechi*, vol. I (1521-1639), alcătuit de Emanuela Buză, Magdalena Georgescu, Alexandru Mareș, Florentina Zgraon, ediția a II-a, revăzută și adăugită de Liliana Agache, Alexandru Mareș, Cristinel Sava, Maria Stanciu-Istrate și Emanuela Timotin, București, Editura Academiei Române, 2016.
- MERLAN, Aurelia (ed.), *Romanian in Migration Contexts*, Tübingen, Narr Francke Attempto GmbH 2024.
- METZELTIN, Michael, *Gramatică explicativă a limbilor romanice. Sintaxă și semantică*, text adăugit și definitivat de autor după traducerea în limba română de Dinu Moscal, postfață de Eugen Munteanu, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2011.
- MEYER-LÜBKE, W., *Grammaire des langues romanes*, traduction française par Auguste Doutrepont et Georges Doutrepont, tomes I-IV, Paris, H. Welter, Éditeur, 1890, 1895, 1900, 1906.
- MÎRZEA-VASILE, Carmen, *Eterogenitatea adverbului românesc : tipologie și descriere*, București, Editura Universității din București, 2012.

MOROIANU, Cristian, *Motivarea formală a relațiilor semantice. Sinonimia analizabilă*, București, Editura Universității din București, 2016.

MOROIANU, Cristian, *Etimologie și lexicologie românească, convergențe sincronice și diacronice*, București, Editura Universității din București, 2015.

NAGY, Rodica (coord.), *Dicționar de analiză a discursului*, Iași, Editura Institutul European, 2015.

NAGY, Rodica, *Sintaxa limbii române actuale. Unități, raporturi și funcții*, Iași, Institutul European, 2005.

NEAMȚU, G. G., *Studii și articole gramaticale*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Nova, 2014.

NEAMȚU, G. G., *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și... distincții* (cu trei seturi de grile rezolvate și comentate), ediția a II-a revăzută, adăugită și îmbunătățită, Pitești, Editura Paralela 45, 2007.

NICOLAE, Alexandru, *Ordinea constituenților în limba română: o perspectivă diacronică. Structura propoziției și deplasarea verbului*, București, Editura Universității din București, 2015.

NICULESCU, Alexandru, *Individualitatea limbii române între limbile romanice*, vol. I-IV, București-Cluj-Napoca, Editurile Științifică-Științifică și Enciclopedică- Clusium, 1965, 1978, 1999, 2003.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela et alii, *Dicționar de termeni gramaticali și concepte lingvistice conexe*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2023.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (ed.), *O gramatică a limbii române altfel*, editor consultant Martin Maiden, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2021.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (coord.), *Dicționar de interpretări gramaticale. Cuvinte mici, dificultăți mari*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2020.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (coord.), *Sintaxa limbii române vechi*, editor consultant Martin Maiden, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2019.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2019.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela, *Dinamică și variație. Studii de gramatică*, București, Editura Academiei Române, 2018.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2016.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (coord.), *Dinamica limbii române actuale. Aspecte gramaticale și discursive*, București, Editura Academiei Române, 2009.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (ed.), *The Syntax of Old Romanian*, Oxford, Oxford University Press, 2016.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela (ed.), *The Grammar of Romanian*, Oxford, Oxford University Press, 2013.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela, *Elemente de gramatică. Dificultăți, controverse, noi interpretări*, col. «Repere», București, Editura Humanitas Educațional, 2003.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela et alii (eds), *Variație diacronică și diatopică. Note gramaticale*, București, Editura Universității din București, 2019.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela et alii (eds), *Diachronic Variation in Romanian*, Cambridge Publishing Scholars, Newcastle upon Tyne, 2015.

PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela, DRAGOMIRESCU, Adina, NEDELCU Isabela, *Morfosintaxa limbii române*, București, Editura Universității din București, 2010.

PLATON, Elena (coord.), *Enciclopedia imaginariilor din România*, vol. II (*Patrimoniu și imaginar lingvistic*), consultant științific Gheorghe Chivu, Iași, Editura Polirom, 2020.

POPESCU-MARIN, Magdalena, *Formarea cuvintelor în limba română din secolele al XVI-lea – al XVIII-lea*, București, Editura Academiei Române, 2007.

POSNER, Rebecca, *Las lenguas romances*, col. «Lingüística», traducción de Silvia Iglesias, Madrid, Ediciones Cátedra, 1998.

PRÉVOST, Sophie, FAGARD, Benjammin (éds.), *Grammaticalisation et lexicalisation : la formation d'expression complexe* (numéro spécial *Langue Française*, 156), Paris, Éditions Larousse, 2007.

PUȘCARIU, Sextil, *Limba română. Privire generală*, I, prefață de G. Istrate, note, bibliografie de Ilie Dan, București, Editura Minerva, 1976.

PUȘCARIU, Sextil, *Cercetări și studii*, ediție îngrijită de Ilie Dan, prefață de G. Istrate, București, Editura Minerva, 1974.

REINHEIMER-RÎPEANU, Sanda, *Lingvistica romanică. Lexic-Fonetică-Morfologie*, col. «ALL Universitar», București, Editurile ALL, 2001.

REINHEIMER-RÎPEANU, Sanda, *Structuri morfosintactice de bază în limbile romanice*, București, Tipografia Universității din București.

ROSETTI, Al., *Istoria limbii române, de la origini până în secolul al XVII-lea*, cu 6 hărți afară din text, București, Editura pentru literatură, 1968.

RUSU, Florentina-Gabriela, *Gramaticile academice românești între tradiție și modernitate*, București, Editura Universității din București, 2021.

RUSU, Valeriu (coord.), *Tratat de dialectologie românească*, Craiova, Editura Scrisul românesc, 1984.

SALA, Marius (coord.), *Enciclopedia limbii române*, București, Academia Română & Editura Univers Enciclopedic, 2001.

SALA, Marius (coord.), *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988.

SALA, Marius, *Limbi în contact*, București, Editura Enciclopedică, 1997.

SALA, Marius, IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana (coord.), *Istoria limbii române*, vol. I, București, Academia Română & Editura Univers Enciclopedic Gold, 2018.

SARAMANDU, Nicolae, *Limba română. Originile*, București, Editura Academiei Române, 2021.

SARAMANDU, Nicolae, *Romanitatea orientală*, București, Editura Academiei Române, 2004.

SARAMANDU, Nicolae, NEVACI, Manuela (eds), *Limba română la nivel dialectal pe baza ALRR.Sinteză*, București, Editura Universității din București, 2024.

STAN, Camelia, *O sintaxă diacronică a limbii române vechi*, București, Editura Universității din București, 2013.

STAN, Camelia, *Categoria cazului*, București, Editura Universității din București, 2005.

STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, All Educational, 2001.

SWANN, Joan et alii, *A Dictionary of Sociolinguistics*, Tuscalosa, The University of Alabama Press, 2004.

TODI, Aida, *Elemente de sintaxă românească veche*, Pitești, Editura Paralela 45, 2001.

TOURATIER, Christian, *Analyse et théorie syntaxiques*, Aix-en-Provence, Publications de l'Université de Provence, 2005.

UNGUREANU, Cristina, *Dicționar de terminologie sociolingvistică*, Iași, Editura Institutul European, 2017

VASILE, Carmen, *Adverbul românesc între continuitate latină, specific balcanic și evoluție internă*, București, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2013.

VINTILĂ-RĂDULESCU, Ioana (coord.), *Dicționarul, ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2021. **(DOOM 3)**

ZAFIU, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, Editura Universității din București, 2001.

WALTER, Henriette, *Minus, lapsus et mordicus. Nous parlons tous le latin sans le savoir*, Paris, Éditions Points, 2015.